

Drie exposities in Haarlem

Tekeningen en aanwinsten (collectie Renault)

Tot 14 december zijn in het Huis van Looy de werken te zien, die voor Haarlem op de veiling van de collectie Renault bemachtigd werden. De beschikbare gelden zullen het wel nodig gemaakt hebben, dat men zich tot een keuze uit het werk van Nederlanders beperkte. Het lijkt me goed dat toen gezocht is naar uitbreiding van de vertegenwoordiging van enkele belangrijke figuren, daar anders een bescheiden collectie al gauw een verbrokkeld karakter krijgt. Al enige jaren geleden heeft men beslag weten te leggen op enkele goede werken uit de Bergense school, die nu door de nabuurschap van het waarlijk monumentale landschap van Matthieu Wiegman en de grote aquarel van Piet Wiegman nog meer betekenis zullen krijgen. Ook het schilderijtje uit diens Blaricumse tijd van Herman Kruiders is een prachtige aanvulling van het Haarlemse bezit aan werken van deze steeds meer gewaardeerde figuur. Sluifsters' grote naakt is ongetwijfeld een zijner belangrijkste doeken uit een bepaalde periode en vergroot ons inzicht in zijn ontwikkeling. Mij ligt de geest van een dergelijk werk niet zo zeer. Liever is mij het blad studietekeningen naar zijn moeder van Kees Verwey, dat Haarlem verworven heeft.

Men heeft de nieuwe aanwinsten omringd met tekeningen en aquarellen uit gemeentelijk bezit en zo is weer een aantrekkelijke tentoonstelling ontstaan. Altijd weer kan ik voor de reisschetsen van Van Looy enthousiast worden. In de buurt daarvan ontmoet men een heerlijke collectie schetsen van Is. Israëls, wiens spitsheid Herman Moerkerk soms wist te evenaren. Van G. H. G. von Brucken Fock zag ik nog niet zoveel als hier thans getoond wordt. Van de vertegenwoordigde thans levende Haarlemmers excelleren Otto B. de Kat met een geestige tekening naar Verwey en een levendig geaquarelleerd tuintje, Verwey met een tekening naar Boot en een geaquarelleerd stilleven, verder Boot, Steyn, Verboog, Verpoorten, Damave, Anneke Höfte, allen met op echt Nederlandse tradities aansluitend werk. Met anderen bewijst Chapon dat men hier ook andere kanten op kan. Te provincialistisch zou het karakter van de Haarlemse verzameling worden, wanneer men aan werk als dat van hem en van de eveneens vertegenwoordigde Rober voorbijging. Eenzaam hangt hier een gouache van Appel. Vermoedelijk zullen het toch slechts kunstenaars uit Haarlem en omgeving zijn, die deze eenzaamheid moeten helpen opheffen. Bij het verder collectioneren moet beperking nu eenmaal een richtlijn zijn. Dat die beperking er niet een van de kwaliteit behoeft te zijn, stemt ons toch wel trots.

Duistere symboliek van Johfra

Tot 15 december is in de kunstzaal „Ten Bruggen-Cate” in Haarlem-N. werk van Johfra te zien. Naar aanleiding van een tentoonstelling van een surrealistische schilder in dezelfde zaal heb ik al melding gedaan van enig werk van Johfra, dat men toen in Amsterdam kon aantreffen. Een vergelijking viel toen slecht voor hem uit.

Johfra exposeerde toen ook surrealistische verbeeldingen. Eigenlijk is dat een nog te groot woord, want zijn schilderijtjes zijn in mijn geheugen blijven hangen als smakeloze en zelfs weerzinwekkende fantasietjes.

Men is thans zo verstandig geweest zich te beperken tot Johfra's archaische en nogal Duits-romantische landschappen. Tafereelen gelijk deze kunnen ons soms wel even ontroeren, omdat ze zo iets hebben van grootmoeders tijd. Hun betrekkelijke waarde is voornamelijk curieus te noemen. Wil-link heeft met een op die van Johfra gelijkende, maar tot veel grotere perfectie opgevoerde techniek voor de oorlog zijn beangstigende wereldbeeld opgeroepen. Te midden van Johfra's werk krijg ik het alleen maar benauwd door de akelige duifheid, die ons uit zijn schilderijtjes tegemoet komt. Er schuilen mogelijk bedoelingen achter dit werk, maar Johfra's symboliek blijft een zeer duistere. In illustraties is hij duidelijker, maar verre van bevrijdend door de afstotende, gladde peuterigheid, waarmee alles gedaan werd. Ik kan me best voorstellen dat in deze tijd van nog zo moeilijk te begrijpen uitingsvormen de ongeschoolde tentoonstellingsbezoeker even het gevoel krijgt, dat een en ander toch wel knap gedaan is. Men heeft slechts te vergelijken met een oudere kunst, waar Johfra kennelijk naar terug verwijst, om te zien hoe weinig echt geïnspireerd alles toch is ontstaan. Als niet bedoeld werd op zogenaamde „hogere gedachten” en als wij niet de naar mijn smaak overigens dubieuze successen van zekere surrealistten hadden mogen meemaken, dan zou werk als dit direct als banaal gezien worden. Ik geloof er beslist niet in.

Advertentie

WINTERJASSEN

van f 68.- tot f 225.-

Douwma

Gen. Cronjéstraat 40 - 44 - Tel. 54679

„Happy station”

Zondag 30 november zal het wekelijks „Happy-Station”-programma een feestelijk tintje dragen: dan zal namelijk herdacht worden dat dertig jaar geleden Edward Startz voor het eerst zijn programma via de korte golven uitzond, destijds over de Philips PCJ-zender van 10 kW — een wereldpremier. En nog steeds is het Eddie Startz die het programma zelf verzorgt, nu in het organisatorische verband van Radio Nederland Wereldomroep en over uiteraard veel sterkere zenders. Dit record zal waarschijnlijk door geen enkele radioman overtroffen kunnen worden. Iedere zondag bereikt de nu negenenvijftigjarige zijn vele luisteraars met uitzendingen op verschillende tijden van de dag, aangepast aan de gunstigste tijd van ontvangst en ook aan de luisteraars.